

BULLETIN

1/2010

<http://libpro.cts.cuni.cz>

JEN NĚKOLIK SLOV ÚVODEM

Vážení a milí čtenáři a příznivci LIBRI PROHIBITI,

zkušební, nulté číslo našeho Bulletinu bylo přijato se zájmem a tak první číslo rozesíláme ještě na další adresy. Nepřejete-li si Bulletin dostávat, dejte nám zprávu. Koncem loňského roku proběhly v naší nové čítárně tři akce, vernisáž výstavy grafika a malíře Lud'ka Holuba, oslava 85. narozenin Rudolfa Battěka a otevření Polské podzemní knihovny v Praze. Všechny tři se vydařily, mnozí z vás byli u toho. O tom, co chystáme v tomto roce vás budeme informovat a těšíme se, že přijdete. Přejeme vám všechno dobré v roce 2010 a zdravíme ze Senovážného náměstí, toho času pod sněhovou peřinou.

Za celou knihovnu LIBRI PROHIBITI

Jiří Gruntorád

AKTUÁLNÍ DĚNÍ V KNIHOVNĚ

Prodloužení výstav:

Polská podzemní knihovna v Praze

Luděk Holub - monotypy (část původní výstavy)

Výstavy jsou **prodlouženy do 22. ledna**, přístupné v pondělí-čtvrtek 13-17 hodin, nebo po domluvě.

PUBLIKACE

Vydali jsme druhý sborník grantového projektu "**Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978-1989**"

Jaroslav Pažout (ed.)

Dozvíte se z něj mimo jiné o zabavení archivu VONS v r. 1986 Státní bezpečností a o „případu“ nezbedného pátera **Františka Lízny**.

PŘIPRAVUJEME

VÝSTAVA

Vyneseno z lágru

(dopisy, motáky, básně, knihy, dřevorezby, sošky, šperky, dárky rodinám)

Ve spolupráci s ing. Pavlem Holým.

Vernisáž ve **čtvrtek 28. ledna 2010 v 18 hodin**

Senovážné nám. 2, Praha 1, 3. patro

Těšíme se na vás!

VYBRANÉ NOVINKY Z NAŠICH FONDŮ

SAMIZDAT

Rozhovory 36

Časopis pro literaturu, filosofii a estetiku vydával Kroužek šestatřicátníků (Miloš Dus, Jiří Wagner, Radim Kopecký, Václav Havel, Stanislav Macháček, Ivan Koreček, Ivan Hartmann) v Praze v letech 1953-1954. – Číslované exempláře strojopisu. – V Libri prohibiti kompletní, dar Jiřího Fragnera.

EXIL

Zpravodaj

Zpravodaj (později Zpravodaj-Reporter) vydávaný od r. 1956 Sdružením čs. exulantů v Chicagu, přinášel politické komentáře, zprávy a glosy, ale také podrobné zpravodajství z krajanského a exilového prostředí. Tiráž neuvádí šéfredaktora, prvním byl zřejmě Jan Rabas. V doložených číslech jsou články Bohdana Chudoby, R. K. Jánského, Josefa Kalvody, Rudolfa Kopeckého, Emila Ludvíka ad. Do fondu jsme doplnili roky 1963-1968 z fondu prof. Josefa Kalvody, který je uložen v knihovně Libri prohibiti, více na stránkách <http://www.josefkalvoda.ic.cz/>.

CD

Etika

Filozofické přednášky Ladislava Hejdánka, přednesené na seminářích podzemní univerzity.

Rozhovor Jiřího Kárneta s Ferdinandem Peroutkou

Rozhovor Jiřího Kárneta s Ferdinandem Peroutkou pro Rádio Svobodná Evropa z roku 1968.

DVD

Videomagazín (1985-1989)

Digitalizované videonahrávky legendárního samizdatu Karla a Ivana Kynclových.

KULTURNÍ AKCE, KONFERENCE

Knihovna Václava Havla Vás zve na **vernisáž výstavy výtvarného díla Jiřího Kuběny**, nejdávnějšího souputníka Václava Havla, dnes konečně slavného básníka – ale dosud jen tajně slavného malíře. Koná se ve **středu 13. ledna 2010 v 18 hodin v Galerii Montmartre**, Řetězová 7, Praha 1.

Výstavu a celou sezónu uvede Martin C. Putna.

Promluví kurátor výstavy Ivo Binder.

Ukázky ze své literární tvorby přednese Jiří Kuběna.

Letošní sezóna knihovny se nese pod heslem **Havlova první parta aneb Jaro s šestatřicátníky** a připomene první umělecké společenství, které Václav Havel kolem sebe vytvořil v půli padesátých let.

Ze zdravice Václava Havla:

Domnívám se, že mohu jménem celé Společnosti přátel Jiřího Kuběny (jedné z nejstarších nezávislých iniciativ v Čechách) vyjádřit radost z toho, že Jiří Kuběna právě dobývá Prahu i jako výtvarník. Před více než čtyřiceti lety ji dobyl (též zásluhou naší Společnosti) jako básník a recitátor (ošklivé slovo, ale jak to říct jinak?). Jiří, blahopřejeme Ti k tomu, že jsi po dobytí Prahy socialistické dobyl i Prahu kapitalistickou!

Polsko - vzdálené nebo blízké

14. 1. 2010, 18.00 Polský institut v Praze

Prezentace "polského čísla" čtvrtletníku **revue Prostor, věnovaného současnému Polsku - politice, společnosti a kultuře**. Diskusního panelu se zúčastní literární kritik a redaktor revue **Arcana Maciej Urbanowski**, senátor a dlouholetý příznivec Prostoru **Petr Pithart**, překladatelka a novinářka **Petruška Šustrová** a ředitel PI **Maciej Szymanowski**. Na závěr setkání zazpívá **Vladimír Merta** písně Jacka Kaczmarského.

Nové číslo revue PROSTOR přináší jiný obraz Polska, než jaký známe ze zkratkovitých mediálních zpráv. Představí českému čtenáři řadu nejvýraznějších postav a témat polské veřejné debaty, jejichž ozvěny jen zřídka proniknou k českému publiku. Dědictví komunismu, dilemata transformace, sekularizace, politika dějin, polská literatura po přelomu roku 89, polsko-české vztahy - to jsou pouze některá témata čísla. Podrobný obsah najdete zde: <http://www.revueprostor.cz/index2.php>

Z důvodu natáčení pro ČT je třeba přijít včas.

Přednášky jako doprovodný program k výstavě EVIDENCE ZÁJMOVÝCH OSOB

Centrum současného umění DOX Vás zve na **přednášky, která se konají 14. a 18. ledna** v rámci doprovodného programu k výstavě Evidence zájmových osob StB. Již tento čtvrtek se uskuteční přednáška historika **Prokopa Tomka** s názvem **FORMY SPOLUPRÁCE S STB**. **18. ledna** se pak uskuteční přednáška, která má dvě části **FILM - STÁT - POLITIKA** (Německá filmová propaganda do roku 1945) a **FILM - KINEMATOGRAFIE -STÁT** (Vývoj filmové propagandy od protektorátu po nástup komunismu).

Více informací čtěte zde:

http://www.nezapomente.cz/view/prednaska_dox_formy_spoluprace_s_stb

Horáková a spol.

20. 1. 2010, 18 hodin Vrchní soud v Praze, nám. Hrdinů 1300, Praha 4

Vrchní soud v Praze a občanské sdružení Symposion Vás zvou na **prezentaci plastik Jiřího Sozanského a komponovaný program** na místě procesu s názvem „**Horáková a spol.**“

Účinkují Soňa Červená, Jiří Ornest a Ensemble PurPur, uvádí historik umění Dr. Jiří Šetlík, hudba Aleš Březina.

Výstava PÍSMO A ZNAKY ve Studiu Paměť, kresby a obrazy vystavují:

Kim HOUDEK

Olga KARLÍKOVÁ

Zdeněk KIRCHNER

Michal MATZENAUER

Viktorie RYBÁKOVÁ

Jiří VOVES

Výstava potrvá **do 29. ledna 2010**

Studio Paměť, Soukenická 29, Praha 1

Otevřeno út - pá od 14.00 do 18.30 hodin a během večerních pořadů.

Vzpomínkový večer na Josefa Stelibského

V nově rekonstruovaném kině **Vesmír pořádá město Vsetín ve čtvrtek 14. ledna** u příležitosti 100. výročí narození slavného rodáka Josefa Stelibského vzpomínkový večer, na němž zazní některé jeho filmové melodie v podání Sester Havelkových, budou promítnuty ukázky některých jeho filmových písniček a z našeho zvukového archivu zazní během večera i unikátní nahrávky, vzniklé v době Stelibského působení v RFE.

Průběh večera zaznamenává Český rozhlas Brno, **průvodci večerem jsou Max Wittmann a Gabriel Gössel.**

Josef Stelibský, 5.12. 1909 Vsetín – 28.4.1962 Kalifornie, je snad nejznámějším a nejplodnějším autorem české populární hudby. Složil více než 300 písniček (Praha je krásná, Dejte si radit, Když večer nad Prahou, Tvůj bílý šátek), je autorem hudby ke 43 filmům, složil hudbu k desítce operet. Emigroval koncem roku 1949, několik let pracoval v Mnichově v RFE, pak přesídlil do Kalifornie. Jako hudebník se v USA nikdy neprosadil. Svůj život ukončil dobrovolně.

PUBLIKACE A ČLÁNKY

Jen jeden osud

Antologie sovětské lágrové prózy

Lukáš Babka, Radka Bzonková (eds.)

Edice Paměť

Praha, Academia, 2009

Antologie představuje dvacet textů vzpomínkového a literárního charakteru, které se vzdor tomu, že je nepsali zavedení autoři, vyznačují vysokou úroveň a podávají působivý **obraz života v sovětském Gulagu** od dvacátých do padesátých let 20. století. Autoři zachycují různá prostředí i fáze lágrového života. Antologie je opatřena úvodními statěmi obou editorů, které se zabývají tematikou Gulagu z hlediska historického a literárněvědného.

Z ruštiny přeložili: Radka Bzonková, Libor Dvořák, Jana Kleňhová, Alena Machoninová, Veronika Mistrová a Ivana Ryčlová.

Moje šílené století

Ivan Klíma

Edice Paměť

Praha, Academia, 2009

Ivan Klíma ve svých pamětech nazval minulé století „šíleným“. Učinil v něm zkušenost se dvěma zhoubnými diktaturami a byl to úsek dějin, kterému nejsme s to porozumět, stejně jako nerozumíme šílenému člověku. „Je to podivný svět, kde člověk musí odpovídat na otázku, proč ho jako dítě nezavraždili,“ píše v reakci na skrytou otázku některých, jak je možné, že se jeho rodina vrátila z Terezína živá. A pak je tu další otázka, tentokrát mnohých: Jak to, že demokrat a po sovětské okupaci disident komunistického režimu býval komunistou? I s touto otázkou a mnoha s ní souvisejícími se autor pamětí **Moje šílené století** rozhodl vypořádat. Vypráví proto nejen příběh svůj a svých blízkých a přátel, události doby, ve které žil, jak je v pamětech běžné, ale hledá pro to podstatné, co se stalo, i filosofické vysvětlení. A tak je tento první díl Klímových pamětí proložen řadou esejů -- o mezní zkušenosti, o vítězích a poražených, o diktatuře a diktátorech, mstě a odplatě, o potřebě víry, o utopiích, revolucích, zradě vzdělanců atd. Díky autorovým bohatým zkušenostem z českého literárního prostředí se čtenář pochopitelně dočte i mnoho zajímavého z minulosti jeho kolegů, rovněž známých spisovatelů. Co by však bylo marné v těchto memoárech hledat, jsou bohapusté klepy.

Otisky komunismu

Tomáš Bojar (ed.)

Praha, Mitte Studio, 2009

Sborník obsahuje **devět textů význačných českých esejistů a teoretiků**, kteří se pokusili na pozadí československých a sovětských propagandistických plakátů ukázat, jakým způsobem komunismus ve 20. století proměnil lidský i společenský život.

Ivan Diviš, jeden z největších českých básníků druhé poloviny dvacátého století, si kdysi ve svých zápiscích poznamenal toto: „Je rozdíl mezi komunistou, komoušem a bolševikem. To ještě nikdo nerozpoznal. Komunisty byli Mácha, Němcová a Hölderlin,

bolševiky Džerzinskij nebo tzv. Lenin. Komouš pak je specifická česká padrť mezi komunistou a bolševikem, například domovník, pomocník Veřejné bezpečnosti, udavač-důchodce.“

Rozlišovat mezi „komunistou“, „komoušem“ a „bolševikem“ dokáže jen ten, kdo s komunistickým totalitarismem učinil bezprostřední zkušenost. Tato kniha je přitom prvotně určena lidem ze západní Evropy a Ameriky, kteří komunistickému jhu unikli, a kterým proto takováto zkušenost schází. Slovo komunismus pro ně zůstává jakýmsi obecným pojmem bez konkrétní barvy a vůně, pojmem, který sice dovedou formálně definovat, ale jehož obsah jim přesto mnohdy uniká.

Sovětská brutální svévole a československý ustrašený králíček

Pokus o esejistický výklad stále nepříliš známého zločinu z r. 1945.

Vladimír Bystrov

Edice Prostopravdy, sv. 1

Nadační fond angažovaných nestraníků, Euroslavica, 2009

Historické i politické souvislosti akce sovětské NKVD, která v roce 1945 odvěkla řadu čs. občanů do internačních táborů a gulagů v SSSR a jejich současná reflexe. Doplněno rozsáhlým poznámkovým aparátem.

Češi a jejich komunismus

Paměť a politická identita

Françoise Meyer

Edice Každodenní život, sv. 47

Praha, Argo, 2009

Knih francouzské historičky je věnována procesu utváření kolektivní paměti komunismu v českých zemích v 90. letech 20. století. Autorka zde rovněž podrobně zkoumá nesnadné vyrovnávání se české společnosti s minulostí, limity pojmání komunismu jako totalitní ideologie. Vedle sebe pak promyšleně staví různá vyprávění o komunismu, příběh právníků, příběh historiků, příběh ekonomů, příběhy politických vězňů a příběh reformních komunistů.

Cena Jaromíra Šavrdy pro Evu Vláhovou

Ocenění, udělované Občanským sdružením PANT u příležitosti Dne lidských práv, je určené nejen těm, kteří si prožili své v komunistických kriminálech, ale také lidem, jež o této době podávají cenná svědectví. Prvním laureátem ceny, která je připomínkou režimem těžce zkoušeného ostravského spisovatele Jaromíra Šavrdy, se stal katolický kněz Antonín Huvar. Letos ocenění převzala **Eva Vláhová, předsedkyně Občanského sdružení Dcery 50. let.**

PF Jaromíra Šavrdy z roku 1988

Ač z toho budou jistě vzteklí

Hlásím všem složkám StB

Za to co let jsem prožil v pekle

Už brzy půjdu do nebe...

21 mluvčích Charty 77

Nový dokumentární cyklus Olgy Sommerové v České televizi.

O historii a dokumentech nejvýznamnější nezávislé iniciativy - a hlavně o osudech lidí kolem ní. Připravili J. Štern, D. Cysař a O. Sommerová.

Podrobnosti na <http://bit.ly/4NFEFP>

Petice proti uvěznění čínského disidenta a obhájce lidských práv Liou Sia-paa

K otevřenému protestnímu dopisu vládě ČLR se připojilo 125 signatářů a příznivců Charty 77, kromě Václava Havla například i Pavel Rychetský, Petr Pithart, Anna Šabatová, Věra Roubalová, Jiří Gruntorád, Václav Trojan, Libuše Šilhánová, Petr Uhl, Václav Malý, Jiří Dienstbier, Alexandr Vondra, Jiřina Šiklová, Efraim K. Sidon, Jaroslav Hutka a Jan Litomiský.

Podrobnosti na: <http://www.novinky.cz/domaci/188468-cinska-ambasada-havlovi-neotevrela-petici-jim-hodil-do-schranky.html>

Článek o práci sdružení Exodus Třemošná, které pracuje spolu s hendikepovanými klienty na digitalizaci samizdatových časopisů a knih: <http://bit.ly/9040Qo>

Na stránkách sdružení <http://www.scriptum.cz/> přibýly ke stažení knihy J. Possetové a J. Čulíka (k prohlížení), dále naskenované samizdaty Informace o církvi, Ječmínek, (Pražské) Komunikace, Forum, Zona, Polsko a my.

Nový web Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR na www.czechoslovakia1989.cz

VÝROČÍ

Charta 77

Dne 6. ledna 1977 bylo zveřejněno prohlášení Charty 77, podepsané 241 signatáři s mluvčími Václavem Havlem, Jiřím Hájkem a Janem Patočkou.

SMUTNÁ ZPRÁVA

† 6. ledna 2010 zemřel vzácný člověk Ivan Medek.

Rozloučení v basilice sv. Markéty v Břevnově je ve **čtvrtek 14. ledna 2010 v 10 hodin.**

Bulletin Libri prohibiti připravuje Vít Krobot a Jarmila Štogrová ve spolupráci s Viktorem A. Debnárem.